

До і після: Як змінилося життя херсонців після повномасштабного вторгнення

Результати соціологічного дослідження громадської
думки мешканців Херсонської міської громади

Дослідження проведено БО «Фонд громади міста Херсон «Захист» в рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Pact в Україні. Зміст продукту є винятковою відповідальністю Pact та його партнерів і не обов'язково відображає погляди Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) або уряду США.

Відтворення та використання будь-якої частини цього продукту в будь-якому форматі, включаючи графічний, електронний, копіювання або використання будь-яким іншим способом з обов'язковим посиланням на джерело.

Загальна інформація про дослідження

Методологія: онлайн-опитування за інтерактивною структурованою анкетною, посилання на яку відправлялося потенційним респондентам із бази даних (дослідницької онлайн-панелі Херсонської громади). Вибірка сформована на основі демографічних показників станом на 1 січня 2022 року. За таких показників похибка дослідження не перевищує 5% з вірогідністю 0.95. У вибірці представлені як херсонці, які зараз знаходяться в громаді, так і ті, хто виїхав з Херсона після 24.02.2022 і перебуває зараз в інших областях України або за кордоном. Офіційні дані щодо міграцій херсонців наразі відсутні, тому немає можливості оцінити представленість у вибірці респондентів за цією ознакою, проте існують підстави вважати, що співвідношення у вибірці респондентів, які залишились в громаді є більшим, ніж у реальності, що може впливати на результати дослідження.

Мета дослідження: виявлення динаміки думки херсонців з важливих соціально-економічних питань та оцінки ними ситуації в громаді.

Обсяг вибірки: 413 респондентів.

Терміни проведення польового етапу: 15 – 29 грудня 2023 року.

Замовник дослідження: Фонд громади міста Херсон «Захист».

Виконавці дослідження: Олег Сінаюк (ТОВ Нью Імідж Маркетинг Груп, директор), Микола Гоманюк (Херсонське обласне відділення Соціологічної асоціації України, голова), Ігор Даниленко (ТОВ Нью Імідж Маркетинг Груп, аналітик).

Дослідницька група продовжує роботу над збільшенням та вдосконаленням онлайн-панелі мешканців Херсонської міської громади з метою її максимального наближення до показників генеральної сукупності і запрошує усіх херсонців долучитися до панелі. Це можна зробити за посилання: <https://lemur.ua/sign-up>

Ключові результати

- Життя в умовах війни та евакуації призвело до значних змін в житті херсонців. Більше половини (53%) змінили роботу, тип свого заняття. Збільшилася кількість непрацюючих (+28%). Очікувано, що для значної частини опитаних ці зміни були пов'язані з низхідною соціальною мобільністю – третина (30%) херсонців відкотилася назад по кар'єрній драбині. Проте 11% вдалося підвищити свій соціальний статус, знайти нові життєві перспективи та збільшити свої прибутки. Причому більше таких виявилось серед тих, хто виїхав з міста.
- В 2022 році більшість херсонців залишилася без відпочинкової відпустки. В 2023 році ситуація в робочій сфері дещо стабілізувалася і більше третини опитаних вже могли дозволити собі відпустку.
- Підвищується і мовна компетенція херсонців. 27% повідомили, що в даний час вивчають іноземну мову. До трійки найбільш затребуваних мов потрапила англійська, німецька та польська. Вивчають мови херсонці переважно самостійно.
- Попри те, що в медіа часто пишуть про розвалені під час війни родини, дані опитування показують, що кількість розлучень та овдовінь хоч і підвищилася, але не критично. Розпад подружжів як зареєстрованих, так і незареєстрованих більше декларували респонденти, які зараз знаходяться в Херсоні.
- Дані опитувань підтверджують складну демографічну ситуацію у Херсоні, яка і до початку повномасштабної агресії була непростою. Лише 7% опитаних сказали, що в їх родинях (розширених) в 2023 році народжувалися діти. Половина з них народилася у Херсоні, половина – за межами міста.
- Більшість тих, хто виїхав з міста, зараз проживає в орендованому житлі. Якщо до війни 88% тих, хто виїхав з міста, жили у власному житлі, то зараз таких серед них лише 4%. Такі незручності дехто компенсував придбанням власного авто – 6% мігрантів купили машини після 24-02-2022.
- Новорічні свята були для херсонців не такими, як до війни. Приблизно половина тих, хто раніше встановлював новорічну ялинку вдома, не робили цього на ці новорічні свята.

Розподіл відповідей

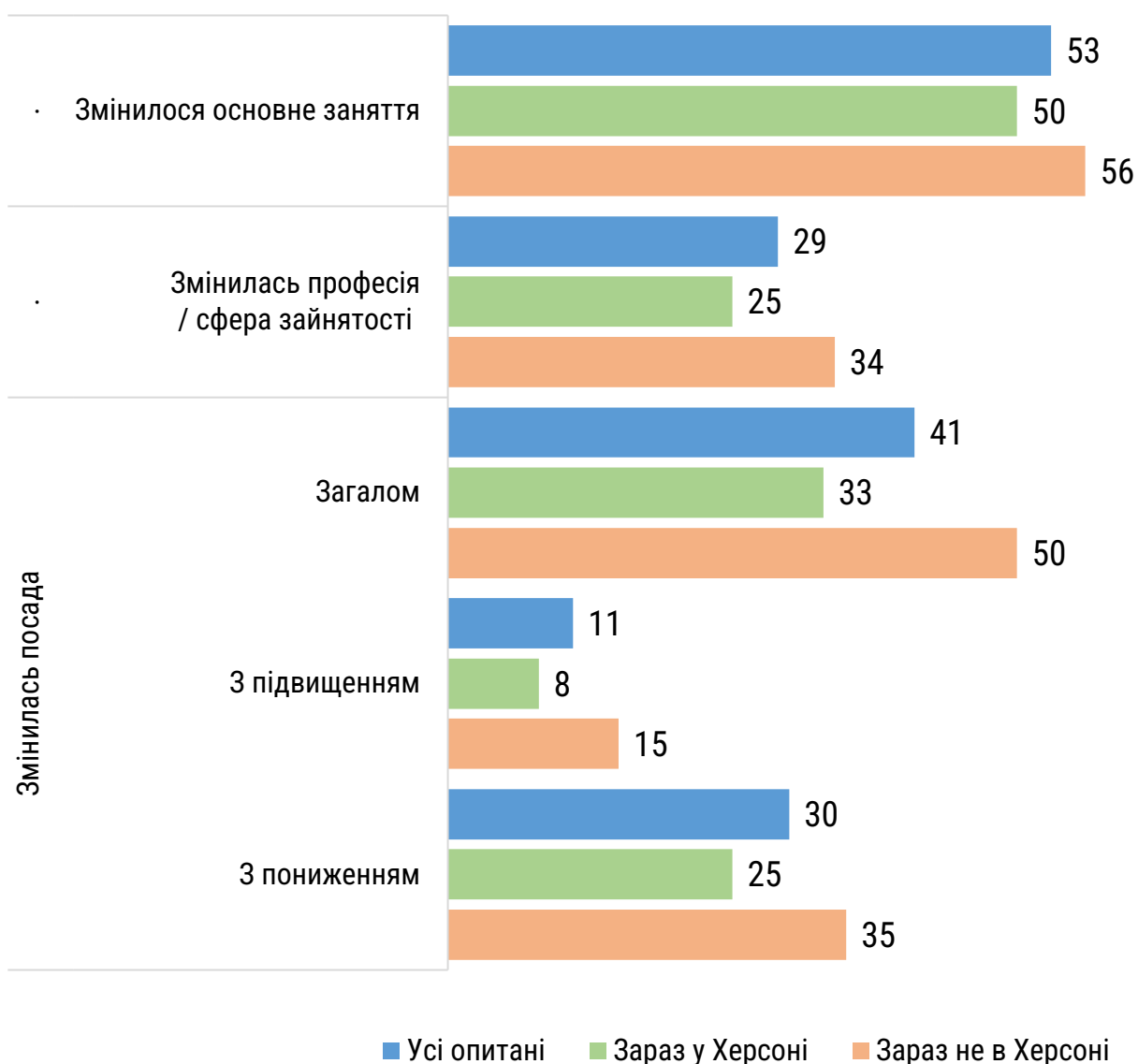
1. ЗАЙНЯТІСТЬ, РОБОТА ТА ДОХОДИ

Зміна зайнятості херсонців під час війни, %

Q.: Чи змінилося ваше основне заняття після повномасштабного вторгнення?

Q.: Чи змінили ви свою професію, сферу зайнятості після повномасштабного вторгнення?

Q.: Чи змінилась ваша посада після повномасштабного вторгнення?

Зміна типу зайнятості під час війни, %

Q.: Яким було ваше основне заняття до повномасштабного вторгнення?

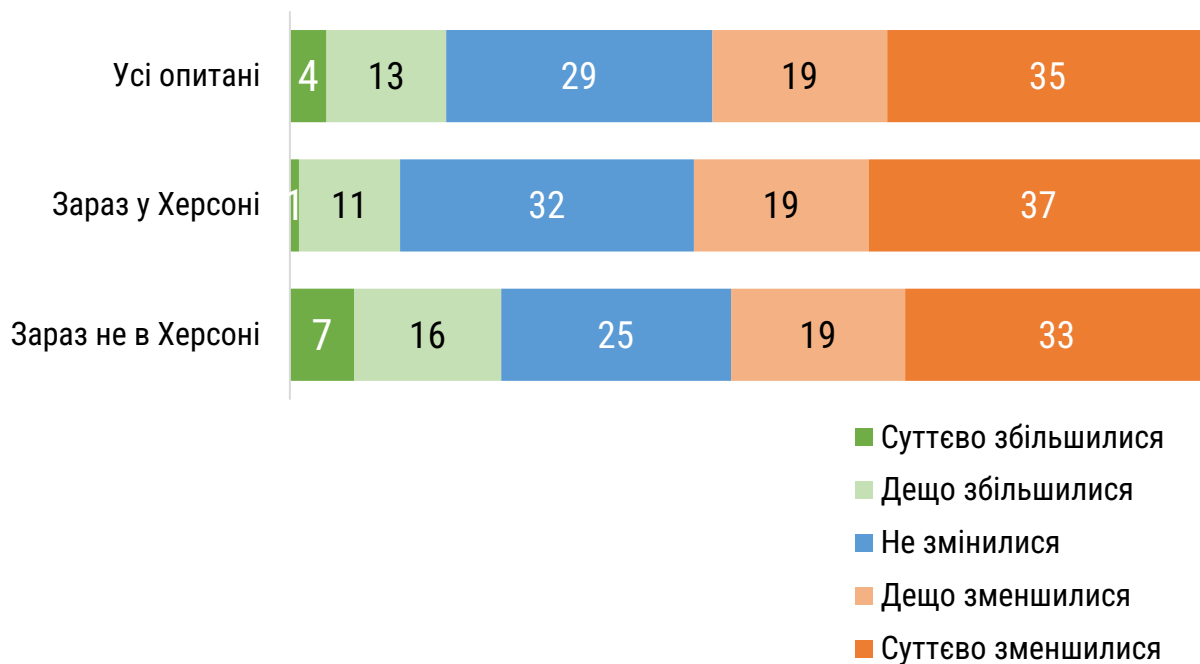
Q.: Яке у вас зараз основне заняття?

	Зараз у Херсоні		Зараз не в Херсоні	
	До	Після	До	Після
Робота за наймом у приватній компанії / підприємстві / організації	34	14	37	21
Робота на державному чи комунальному підприємстві / установі / організації	27	16	25	16
Пенсіонери	15	25	17	22
Безробітні / зайняті домашнім господарством, доглядом за дітьми	5	29	11	27
Підприємці	7	3	4	1
Фрілансери / самозайняті	4	4	2	3
Студенти	5	5	2	1
Волонтери	1	2	0	1
Інше	2	2	2	8

Прибутки херсонців під час війни, %

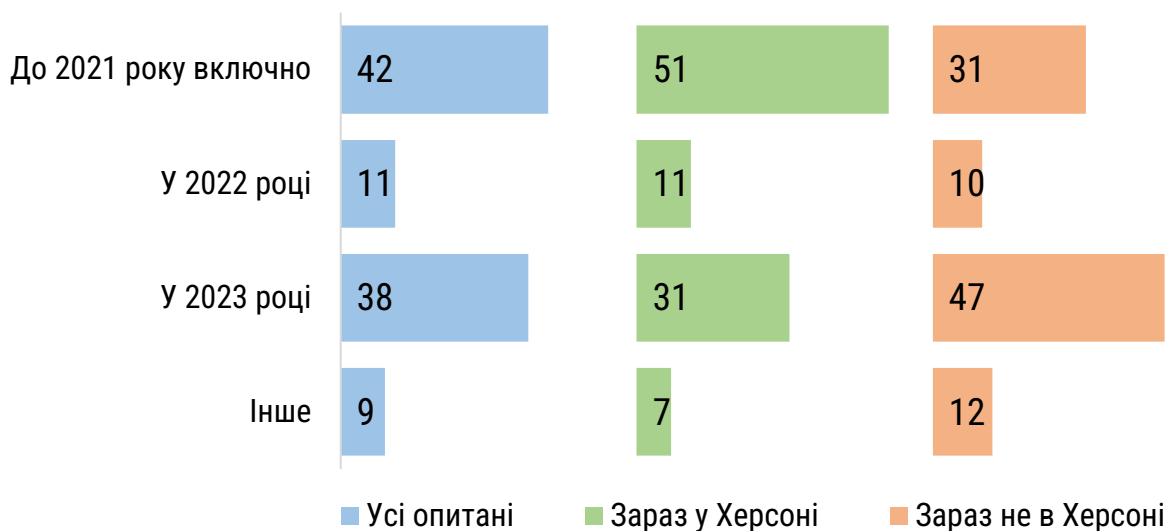
Q.: Як змінилися ваші прибутки порівняно з часом до повномасштабного вторгнення (з урахуванням інфляції)?

Відпустка херсонців під час війни, %

Запитання для тих, хто зараз працює (N = 158)

Q.: Коли останній раз ви мали на роботі відпочинкову відпустку?

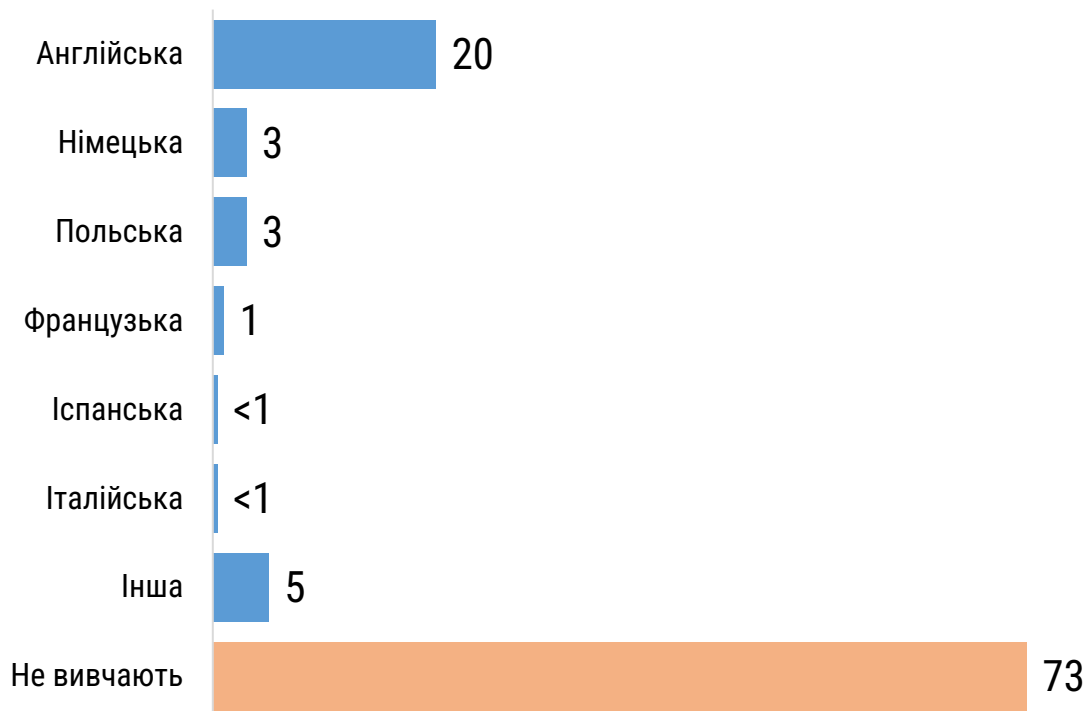
2. ІНОЗЕМНА МОВА

Вивчення іноземних мов, %

Множинний вибір

Q.: Чи вивчаєте ви зараз якусь іноземну мову?

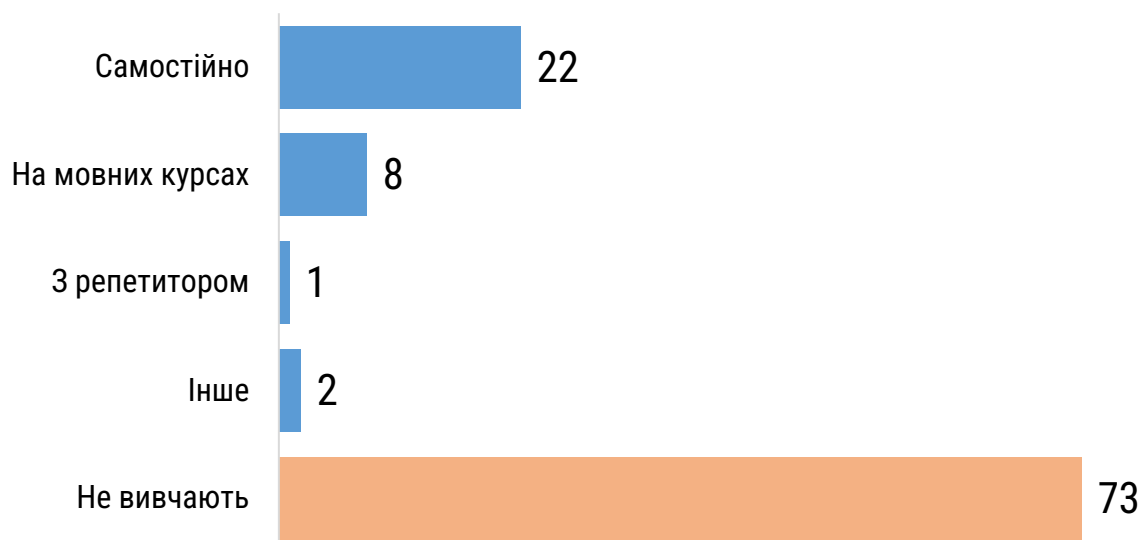
Q.: Яку іноземну мову ви зараз вивчаєте?

Спосіб вивчення іноземної мови, %

Множинний вибір

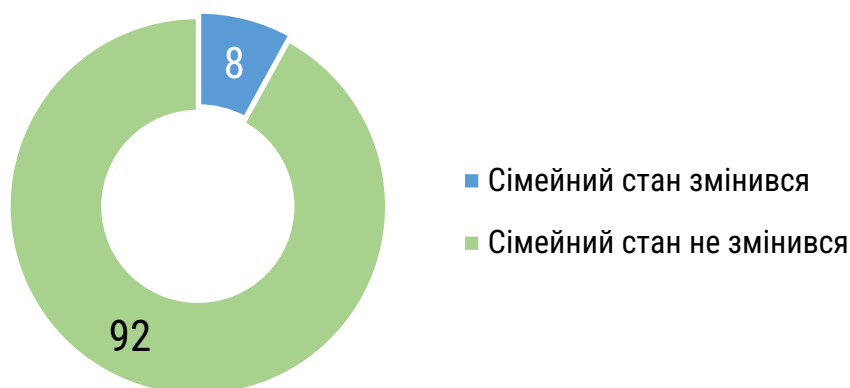
Q.: Як ви вивчаєте мову?

3. ЗМІНИ У СІМЕЙНОМУ СТАНІ ХЕРСОНЦІВ

Зміни у сімейному стані херсонців, %

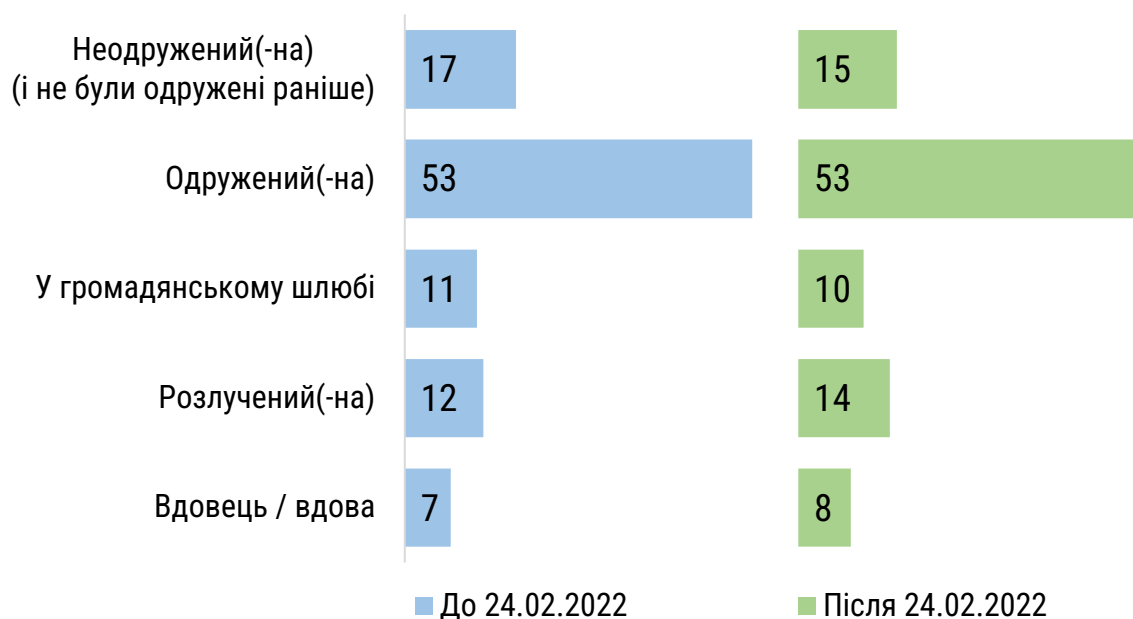
Q.: Чи змінився ваш сімейний стан після повномасштабного вторгнення?

Сімейний стан херсонців до і після 24-02-2024, %

Q.: Яким був ваш сімейний стан до 24/02/22?

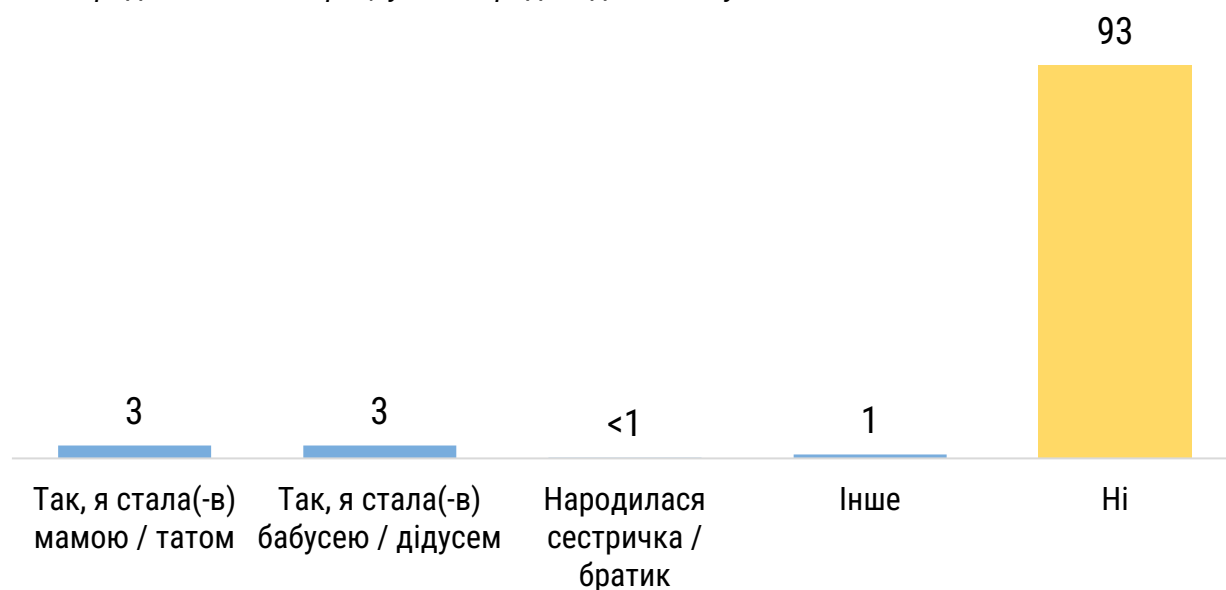
Q.: Який ваш сімейний стан зараз?

	Зараз у Херсоні		Зараз не в Херсоні	
	До	Після	До	Після
Неодружений(-на) (і не були одружені раніше)	20	18	14	12
Одружений(-на)	51	49	55	58
У громадянському шлюбі	8	7	15	13
Розлучений(-на)	11	15	12	13
Вдовець / вдова	10	11	4	4

Дітонародження у херсонців, %

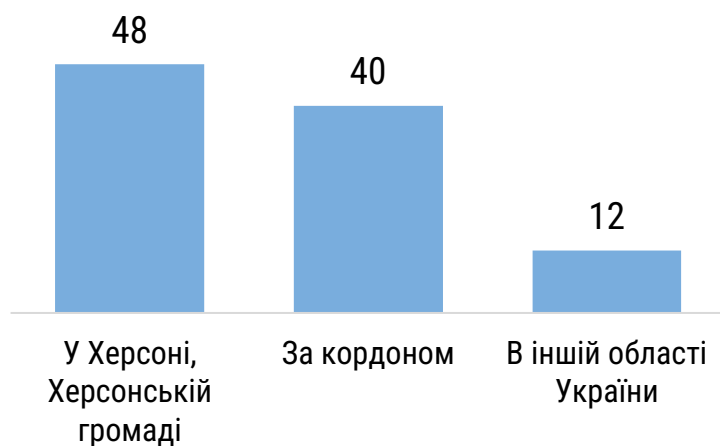
Q.: Чи народились в 2023 році у вашій родині діти чи онуки?

Місце народження херсонських дітей, %

Відповіді респондентів, у родинях яких у 2023 році народились діти (N = 27)

Q.: Де саме народились?

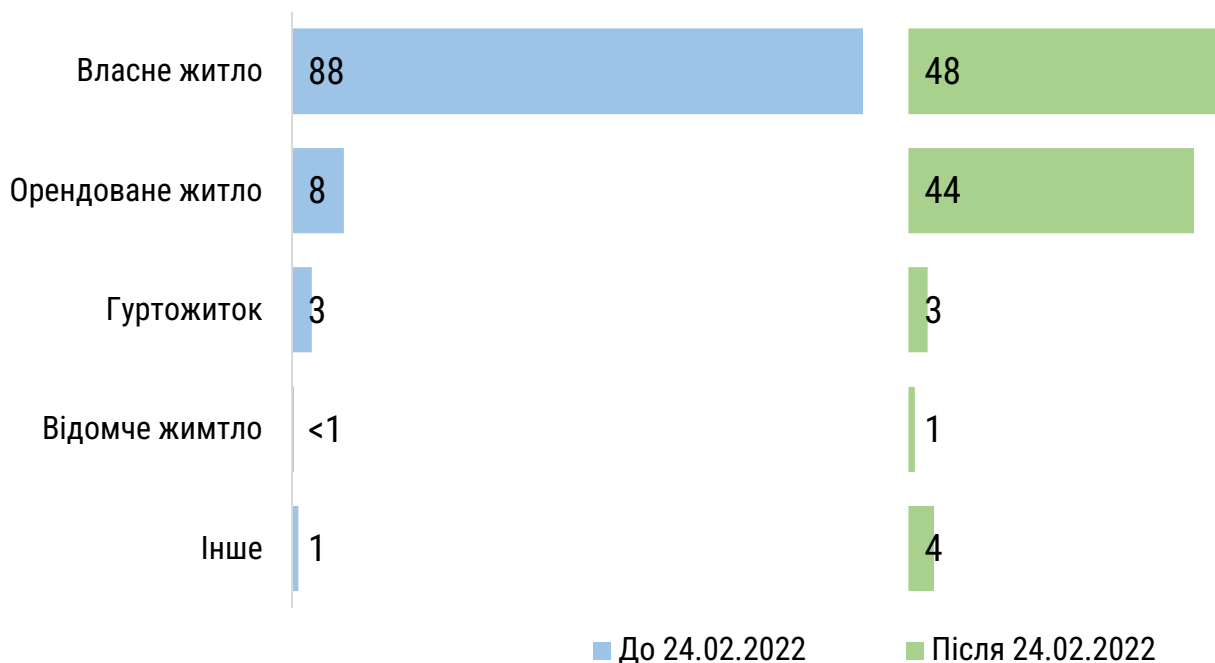

4. РУХОМЕ І НЕРУХОМЕ МАЙНО ХЕРСОНЦІВ

Тип житла херсонців, %

Q.: У якому типі житла ви проживали до повномасштабного вторгнення?

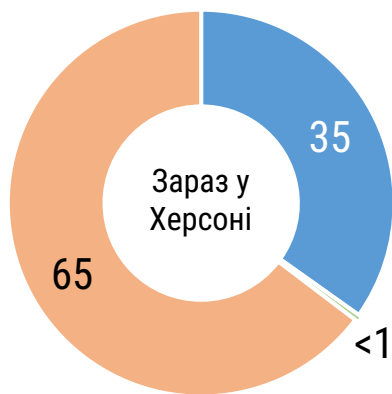
Q.: А у якому типі житла ви мешкаєте зараз?

	Зараз у Херсоні		Зараз не в Херсоні	
	До	Після	До	Після
Власне житло	88	82	88	4
Орендоване житло	7	12	9	87
Гуртожиток	4	3	<1	3
Відомче житло	0	0	1	1
Інше	1	3	2	5

Наявність авта, %

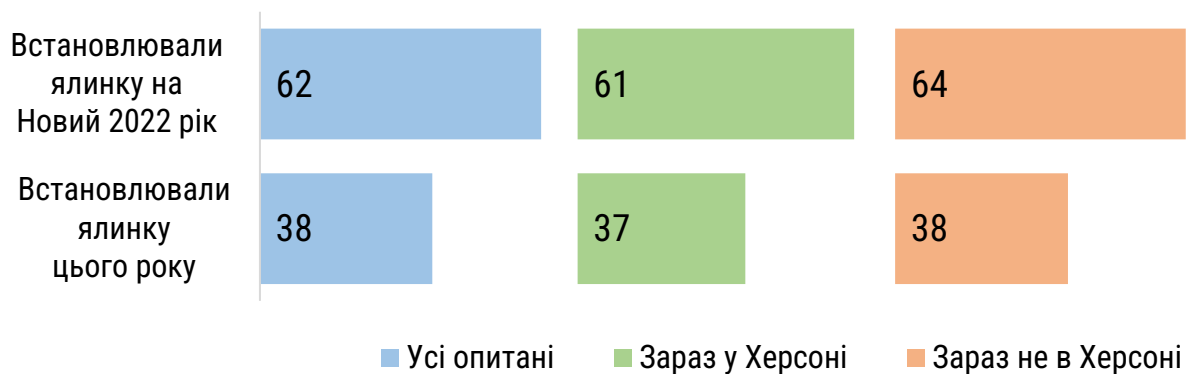
Q.: Чи маєте ви (ваша родина) особистий автомобіль зараз?

Ялинка на Новий рік, %

Q.: Чи встановлювали ви новорічну ялинку на Різдво / Новий рік у 2021 році?

Q.: Чи встановлювали ви (плануєте встановити) новорічну ялинку на це Різдво / Новий рік?

Портрет респондентів

Стать, %

■ Чоловік ■ Жінка

Проживання до 24.02.2022, %

■ м. Херсон
■ Інші населені пункти Херсонської громади

Вік, %

■ 18-29 ■ 30-44 ■ 45-59 ■ 60+

Проживання зараз, %

■ У Херсоні
■ В іншій області України
■ За кордоном

Переселенці в інших областях України, %

Одеська	9
м. Київ	5
Київська	3
Миколаївська	3
Дніпропетровська	2
Вінницька	2
Рівненська	2
Івано-Франківська	1
Черкаська	1
Інші області	4

Переселенці за кордоном, %

Польща	4
Велика Британія	2
Німеччина	1
Румунія	1
Чехія	1
Інші країни	2